

Utbildningsvetenskaplig kärna för ämneslärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9, I

Core of Educational Science for Teachers Working in Secondary School, I

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: 117910

Version: 4.2

Fastställt av: Utbildningsutskottet 2014-01-22

Gäller från: HT 2013

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Pedagogiskt arbete (G1N)

Utbildningsområde: Undervisning 82%, Verksamhetsförlagd utbildning 18%

Ämnesgrupp: Pedagogik

Förkunskapskrav: Studenten ska vara antagen till Ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9, 300 högskolepoäng, vid Högskolan i Borås

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Utifrån aktuell forskning sätter delkursen in utbildning, lärande, och läroplaner i ett historiskt och nutida makroperspektiv och att synliggöra grundlärares samhällsuppdrag. I delkursen introduceras centrala teorier kring lek, lärande och utveckling.

Makroperspektivet relateras också till mänskliga rättigheter samt demokrati- och värdegrundsfrågor. Jämställdhetsfrågor och jämlikhetsfrågor belyses med särskild betoning på kön, klass och etnicitet. Delkursen behandlar specialpedagogikens villkor och grunder och problematiserar inkludering och exkludering. Delkursen introducerar vetenskapligt skrivande och studenten skriver en text med krav utifrån den vetenskapliga texttypens konventioner, till exempel ifråga om referenshantering.

Studenten ges utförlig återkoppling på struktur, ordval och språklig korrekthet. Studentens vetenskapliga kunskaper prövas också i seminarier. Som en del i den vetenskapliga skolningen genomför studenten en intervju. I samarbete med Bibliotek och läranderesurser vid Högskolan i Borås sker en föreläsning och workshop kring informationssökning. Högskolans särskilda satsning på digitala lärprocesser introduceras.

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Delkursen går från den tidigare kursens makroperspektiv till att också inta ett verksamhetsnära perspektiv med tydlig didaktisk koppling till aktuell forskning om utveckling, lärande och lärandemiljöer. Under delkursen diskuteras förhållnings- och arbetssätt som bygger på forskning och teorier om utveckling och lärande. Samspelets och kommunikationens betydelse för lärandet uppmärksammas. Kognitiv och social utveckling fokuseras och särskild uppmärksamhet ägnas den språkliga utvecklingen inklusive flerspråkighet. Observation som vetenskaplig metod belyses. Med utgångspunkt i läroplanen behandlas det urval av aktiviteter grundlärare i förskoleklass och grundskolans årskurs 7-9 gör i sin yrkesroll, hur de organiserar lärandemiljöer samt hur verksamheten kan utvärderas. Samtliga aspekter diskuteras utifrån ett mångfalds- och inkluderingsperspektiv. Vidare lyfts i delkursen estetiska uttrycksformer och användning av digitala verktyg. Exempel på detta är hur ljud- och bildbehandling kan stödja lärprocessen. Kunskaper om regler kring digital publicering, upphovsrättsregler, personuppgiftslagen samt etiska aspekter på dokumentationsarbete behandlas. Studenten gör en kortare sammanhängande VFU-period med det övergripande syftet att bekanta sig med och ta ställning till sitt yrkesval. Före VFU skall studenten ta del av gällande sekretessregler.

Mål

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Studenten ska efter avslutad delkurs kunna

- beskriva skolväsendets historia och framväxt med särskilt fokus på skolans organisation, villkor och samhällsuppdrag

- redogöra för hur synen på kunskap och lärande har förändrats över tid och hur detta har kommit till uttryck i olika styrdokument och policytexter för grundskolan
- redogöra för och ta ställning till grundskolans värdegrund, grundläggande demokratiska värderingar samt mänskliga rättigheter
- beskriva, kritiskt granska och dra slutsatser om hur bland annat klass, kön/genus och etnicitet påverkar människors villkor och identiteter i grundskolan
- redogöra för hur synen på elever i behov av särskilt stöd har förändrats över tid samt beskriva hur verksamheten i grundskolan kan vara inkluderande respektive exkluderande
- utifrån ett läroplansteoretiskt perspektiv, ge exempel på hur utbildningspolitiska val kan påverka skolans verksamhet
- redogöra för teorier gällande lärande och utveckling ur ett individ-, grupp- och samhällsperspektiv
- använda och argumentera utifrån vetenskapliga texter
- använda för utbildningen centrala digitala redskap
- planera, genomföra och redovisa intervjuer gällande yrkesrollen
- söka och identifiera olika publikationer med fokus på vetenskapliga artiklar samt motivera val av vetenskaplig artikel
- skriva och bearbeta en text enligt vedertagen svensk skriftspråksnorm och använda korrekt källhänvisningsteknik

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Studenten ska efter avslutad delkurs kunna

- redogöra för centrala teorier om kunskap, lärande och barns och ungas utveckling och hur dessa kan omsättas i pedagogisk praktik med elever
- exemplifiera och jämföra didaktiska val som gäller planering, genomförande, analys och uppföljning av estetiska uttryckssätt och språkutveckling
- redogöra för teorier om språkutveckling, flerspråkighet och andraspråksutveckling samt didaktiska konsekvenser för dessa
- förklara och precisera hur ämneslärare i grundskolans årskurs 7-9 kan följa upp och analysera elevers lärande och utveckling
- motivera och värdera hur digitala verktyg kan användas i undervisning
- redogöra för etiska och juridiska aspekter på digital publicering och upphovsrätt
- använda observation som en vetenskaplig metod för att studera verksamhet i grundskola samt analysera och kritiskt granska processen
- ta ställning till sitt yrkesval i en sammanhängande verksamhetsförlagd utbildning i grundskolans årskurs 7-9
- ha kännedom om sekretessbestämmelser, visa vuxenansvar, etablera kontakt med elever och leda enskilda moment i den verksamhetsförlagda utbildningen i grundskolans årskurs 7-9
- uttrycka sig korrekt enligt svensk skriftspråksnorm
- kommunicera kursinnehållet med elever och yrkesverksamma

Undervisningsformer

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Föreläsningar, seminarier, workshops.

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Föreläsningar, seminarier och workshops samt verksamhetsförlagd utbildning.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Individuell skriftlig tentamen, individuella skriftliga inlämningsuppgifter, seminarier, muntlig presentation i grupp.

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Individuella skriftliga tentamina, seminarier, skriftliga och muntliga redovisningar samt närvaro på och omdöme från VFU.

När det gäller den verksamhetsförlagda utbildningen har studenten rätt att genomgå två praktiktillfällen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Före starten av delkurs 2 inbjuds studenterna till kursplaneringsmöte och vid respektive delkursslut genomförs en individuell skriftlig utvärdering. Utvärdering sker kontinuerligt muntligt under kursens gång. Resultatet av utvärderingarna är vägledande för utveckling av kommande kurser och delges studenterna genom kursens kursrapport som publiceras på Institutionen för pedagogiks hemsida.

Övrigt

Kursen ingår i Ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9, 270 hp.

Kursplanen är fastställd av Lärarutbildningsnämnden 2011-06-30.

Bilaga: Litteraturlista för Utbildningsvetenskaplig kärna för ämneslärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9, I (117910)

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och

demokratiska grunder, 15 hp

Litteratur som är återkommande markeras med *

Asp-Onsjö, Lisa (2010). Specialpedagogik i en skola för alla. I Lundgren, Ulf P, Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2010). *Lärande, skola, bildning*. Stockholm: Natur & kultur, s. 339-359 (21 s) *

Barow, Thomas (2011). Begreppet "obildbar" som en social konstruktion. Teoretisk diskussion och praktisk tillämpning inom den svenska sinnesslövhården under 1900-talets första hälft. I Andersson, Olov, Barow, Thomas & Tideman, Magnus (red.). *Omsorg i förändring. En vänbok till Karl Grunewald*. Stockholm: Intra, s. 159-170
Tillgänglig: <http://bada.hb.se/bitstream/2320/8044/1/Barow-Begreppet-obildbar-2011.pdf> (12 s)

Bartley, Kristina (2001). FN:s konvention om barnets rättigheter Om perspektiv relevans för skolan. *Utbildning och Demokrati*. Vol. 10, Nr 2, s. 25-37 (13 s)

von Brömsson, Kerstin (2006) Identiteter i spel – den mångkulturella skolan och nya etniciter. I Bergstedt, Bosse & Lorentz, Hans (red.) (2006). *Interkulturella perspektiv: pedagogik i mångkulturella lärandemiljöer*. Lund: Studentlitteratur, s. 41-56 (15 s)

Bunar, Nihad (2010). Utbildning och mångkulturalitet - i det globala samhället. I Lundgren, Ulf P, Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2010). *Lärande, skola, bildning*. Stockholm: Natur & kultur, s. 417-431 (15 s) *

Dahlstedt, Magnus & Olsson, Maria (2013). *Utbildning, demokrati, medborgarskap*. Lund: Gleerups förlag, kap 1, 4-6 (92 s)

Dimenäs, Jörgen (red.) (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskaplig metodik*. Stockholm: Liber, s. 47-63 (17 s) *

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkenstgard (2002). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. Lund: Studentlitteratur (209 s) *

Erikson, Robert (2010). Den sociala selektionen till högre utbildning - restriktioner och urval. I Lundgren, Ulf P, Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2010). *Lärande, skola, bildning*. Stockholm: Natur & kultur, s. 365-394 (30 s)

Giddens, Anthony (2007). Utbildning. I Giddens, Anthony & Griffiths, Simon (2007). *Sociologi*. 4., omarb. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 521-536 (16 s)

Gruber, Sabine (2008). *När skolan gör skillnad: skola, etnicitet och institutionell praktik*. Stockholm: Liber (192 s)

Hedlin, Maria (2006). *Jämställdhet - en del av skolans värdegrund*. Stockholm: Liber (125 s)

Holm, Ann-Sofie & Öhrn, Elisabeth (2007). Crossing boundaries? Complexities and drawbacks to gendered success stories. I Carlsson, Marie, Rabo, Annika & Gök, Fatma (red.) *Education in "multicultural" societies: Turkish and Swedish perspectives*. Stockholm: Swedish Research Institute in Istanbul, s. 181-195 (15 s)

Ihrskog, Maud (2006). *Kompisar och kamrater: barns och ungas villkor för relationsskapande i vardagen*. Diss. Växjö: Växjö universitet, 2006

Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:vxu:diva-517> (187 s)

Lareau, Annette (2003). *Unequal childhoods: the class, race and family life*. Berkeley: University of California Press, s. 1-15 (15 s)

Larsson, Staffan (2010). Om folkets lärande och vuxnas bildning - kunskapsbehov livet igenom. I Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2010). *Lärande, skola, bildning*. Stockholm: Natur & kultur, s. 541-564 (24 s) *

Liedmann, Sven-Eric (2011). *Hets! En bok om skolan*. Falun: Albert Bonniers Förlag, s. 9-271 (263 s)

Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2012). *Lärande, skola, bildning: [grundbok för lärare]*. 2. utg. Stockholm: Natur & kultur (utdrag, 350 s)

Lundgren, Ulf P. (2010). En gemensam skola. I Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2010). *Lärande, skola, bildning*. Stockholm: Natur & kultur, s. 75-98 (24 s) *

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. (2011). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575> (279 s)

Orlenius, Kennet & Bigsten, Airi (2006). *Den värdefulla praktiken: yrkesetik i pedagogers vardag*. Stockholm: Runa förlag (157 s)

Möller, Åsa (2010). Den "goda" mångfalden: fabrikation av mångfald i skolans policy och praktik. *Utbildning & Demokrati*, vol. 19, nr 1, s. 85–106 (21 s)

Persson, Bengt & Persson, Elisabeth (2013). *Inkludering och måluppfyllelse: att nå framgång med alla elever*. 2. uppl. Stockholm: Liber (utdrag, ca 100 s)

Rapp, Stephan (2010). Skolans lagar och förordningar. I Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2010). *Lärande, skola, bildning*. Stockholm: Natur & kultur, s. 475-492 (18 s) *

Runfors, Ann (2007). Lära sig sin plats – Hur "svenskar" och "icke-svenskar" skapas i skolan. I Arvastson, Gösta & Ehn, Billy (red.) (2007). *Kulturnavigering i skolan*. 1. uppl. Malmö: Gleerups utbildning, s. 76-84 (14 s)

Schwartz, Anneli (2010). Att "nollställa bakgrunder" för en effektiv skola. *Utbildning & Demokrati*. Vol. 19, nr 1, s. 45-62 (18 s)

Säljö, Roger (2010). Den lärande människan: teoretiska traditioner. I Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2010). *Lärande, skola, bildning*. Stockholm: Natur & kultur, s. 137-196 (60 s) *

Svenska skrivregler. (2008). Stockholm: Liber, s. 18-21, 24-27, 52-54, 132-133, 155-157 (16 s) *

Tallberg Broman, Ingegerd (2002). *Pedagogiskt arbete och kön: med historiska och nutida exempel*. Lund: Studentlitteratur, kap 6-8 (60 s)

Tallberg Broman, Ingegärd, Rubinstein Reich, Lena & Hägerström, Jeanette (2002). *Likvärdighet i en skola för alla. Historisk bakgrund och kritisk granskning*. Stockholm: Skolverket, s. 49-77 Tillgänglig:
<http://www.skolverket.se/publikationer?id=1105> (29 s)

TAM-Arkiv, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, SFHL & Stiftelsen SAF (2010). *Lärarnas historia*. [Lärobjekt]. Tillgänglig: <http://www.lararnashistoria.se/> [2011-10-18] (ca 150 s)

UD info (2006). *Konventionen om barnets rättigheter*. Stockholm: Regeringskansliet (60 s)

Wernersson, Inga (2010). Om genusordning förr och nu - betydelsen av utbildning. I Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2010). *Lärande, skola, bildning*. Stockholm: Natur & kultur, s. 395-416 (22 s) *

Yrkesetik i vardagen [Elektronisk resurs]: ett fördjupningsmaterial. (2006). Stockholm: Lärarförbundet; Lärarnas riksförbund (12 s)

Ytterligare litteratur enligt lärarens anvisning (75 s)

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Litteratur som är återkommande markeras med *

Bengtsson, Hans & Svensson, Krister (2011). *Ansvar och sekretess i förskola, skola och fritidshem*. Stockholm: Liber, s. 305-339 (35 s)

Brodin, Mariann & Hylander, Ingrid (1998). *Att bli sig själv*. Stockholm: Liber (128 s)

- Bybro, Maria (2011). *Diskurser kring estetiska lärprocesser i förskolan*. Jönköping: Högskolan för lärande och kommunikation, kap. 2.2–2.3, s. 8–12 (5 s)
- Carlgren, Ingrid (2011). Direkt och indirekt lärande i skolan. I Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur AB, s. 121-136 (16 s) *
- Dimenäs, Jörgen (red.) (2009). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskaplig metodik*. Stockholm: Liber, kap. 3 (16 s) *
- Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkensgard (2011). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. Lund: Studentlitteratur (209 s) *
- Ekman, Rolf & Fogelberg, Karin. Den lärande hjärnan i den digitala tidsåldern. I Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur, s. 89-104 (16 s)
- Englund, Tomas (2011). Lärande genom deliberativ kommunikation. I Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur AB, s. 203-215 (13 s) *
- Erdis, Mare (2011). *Juridik för pedagoger*. 5. uppl. Lund: Studentlitteratur, kap. 10 (6 s)
- Gärdenfors, Peter (2011). Förståelsens betydelse för lärande. I Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur AB, s. 71-88 (18 s) *
- Henriksson, Widar (2010). Kunskapsprovningar i klassrummet - att bedöma elever. I Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.). *Lärande, skola, bildning*. Stockholm: Natur & Kultur, s. 295-338 (44 s) *
- Hwang Philip & Nilsson Björn (2011). *Utvecklingspsykologi*. (2:a uppl.) Stockholm: Natur och kultur (365 s)
- Jensen, Mikael (2011). Lärandets grunder – en introduktion. I Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur AB, s. 17-39 (23 s) *
- Jönsson, Bodil (2011). Om det sakligas betydelse för lärandet. I Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur AB, s. 105-119 (15 s) *
- Kjellberg, Anders & Hygge, Staffan (2011). Ljudmiljöns betydelse för klassrummet som lärmiljö. I Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur AB, s. 153-166 (14 s) *
- Liberg, Caroline (2010). Den didaktiska reliefen – att vara lärare. I Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.). *Lärande, skola, bildning*. Stockholm: Natur & kultur, s. 215-232 (18 s) *
- Lilliestam, Lars (2009). *Musikliv: vad människor gör med musik – och musik med människor*. 2. rev. Uppl. Göteborg: Ejeby, s. 213–226 (14 s)
- Lundahl, Christian (2010). Bedömning: att veta vad andra vet. I Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.). *Lärande, skola, bildning*. Stockholm: Natur & kultur, s. 255-294 (40 s) *
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. (2011). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575> (279 s)
- Löfving, Christina (2012). *Digitala verktyg och sociala medier i undervisningen - så skapar vi en relevant skola utifrån Lgr 11*. Stockholm: Liber (191 s)
- Runesson, Ulla (2011). Lärande som förändrat erfarande. I: Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur AB, s. 57-69 (13 s) *
- Selander, Staffan (2010). Didaktik - undervisning och lärande. I Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.). *Lärande, skola, bildning*. Stockholm: Natur & kultur, s. 177-214 (38 s) *
- Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön. Från ord till mening*. Lund: Studentlitteratur, kap. 1-4, 9 (126 s)
- Von Wright, Moira (2011). Platsens pedagogik. I Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur AB, s. 137-151 (15 s) *
- Wedin, Åsa (2011). *Språkande i förskolan och grundskolans tidigare år*. Lund: Studentlitteratur (146 s)

Tillkommer internationella artiklar (ca 20 s)